

La Veu d'Inca

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Murta, 5.—INCA.

Any II

SETMANARI POPULAR

INCA 29 DE ABRIL DE 1916

Núm. 70

PAGAMENT A LA BASTRETA

Un trimestre Una pesseta

La gent es diverteix massa...

i es diverteix poc

ES DIVERTEIX MASSA...

¡Es que un hom no té temps de rès! Encara no't lleves ja cal que coris a cà'l barber, perquè o sinó ja t'han pres la fanda. Això sí; en havent acabat no's pot anar depressa a sortir-ne, perquè s'ha de llegir el diari, s'ha de xerrar dels veïns, s'ha d'arreglar la Espanya.

No te n'adones que ja és hora de dinar. Amb prou feines si tens temps de menjar amb tres o quatre esgarapades, de dir uns quants fàstics a la dòna i clavar mitja dotzena de castanyes als fills, perquè al cafè t'esperen.

Corre-hi, dóna't pressa, que no foscas que't fugís. Mira, ¿veus? això que fuma és cafè, allò groc de l'ampolla és rom del valent, allò negre i llargarut és un puro de dotze cèntims i mig. Això és disfrutar, aquí amb els companys fent anar la matraca entre glop i glop de cafè, entre pipada i pipada de tabac.

¡No vos desuideu pas! Si sabeu dos o tres contes d'aquells tan verds que no vos quedin al pap, que us farien mal de ventre. ¡Oh! s'aprèn molt al cafè perquè sentint gentint instruida... i ben educada...

Mira, ja t'arreglen el tresillo: ¿que'l faràs de cinc o de mig ral? Les cartes van llises, les pessetes rullen com si portessin oli, i encara diràs que'l vi va barato! ¡Si lo que vos sobre són diners!

¿Pleguem? Pleguem, nois, que és tard. Es que un home to té temps de rès; encara no'n ha vagat d'anar a veure la vinya que planten, ni de donar una volta pel celler. Ja ho forem demà, si no tornem a lo mateix que avui. Me'n descuidava. Ara s'està molt bé a la vila: en havent sopat cafè flamenc, i dijous i diumenges cinematògraf. ¡Si aquest poble ja és un Barcelona petit!

...i ES DIVERTEIX POC

Jesús, Maria, Josep, i quines cares més llargues tota la família! El marit sempre afadigat, sense temps per rès, ni tan sols per a treballar. La muller podrint-se dintre les parets de casa. La sogra barallan-se amb la nora, com si no tinguessim res més que fer.

La canalleta tristois com unes pances seques.

An aquesta família hi falta una alenada d'alegria.

I és cert que cada hu per ell treballa tan poc com sab i es distreu d'allò més; però la diversió, l'alegria verdadera, hi manca.

Ni el pare fa saltar els fills sobre els genolls, ni l'avi té ocació d'explicar corrandes a la vora del foc, ni la mesfressa està d'humor per a esclarir una rialla.

És veritat que s'han posat cines, però s'han suprimit les vetllades dolces de la llar.

És veritat que hi ha molts cafès i llocs d'esbarjo, però a casa s'hi està cada dia més malament.

És veritat que hi ha casinos i teatres pels dies de festa, però les passejades per a pendre el sol o l'aire amb la dòna i la quixalla ja no s'estilen.

I així resulta que, com més bulici, més arrugat el front; com més gresca, menys rialles; com més saraus, més mal humor.

Verdaderament el món té un mal: com més busca divertir-se, menos se sab divertir.

JAUME RAVENTÓS.

TU ES SACERDOS...

A mon amic el novell prevere, Mossèn Francesc Garau, per sa Missa nova...

Oh! el Missatger novell de l'Evangeli!
oh! l'Escullit potent p'el sacrifici.
amb claretats de Missa-nova excelsa!

E...horabona!

Com temps enrera per la Terra Santa
Jesús, tresent per tot, crida deixables...
be haveu deixat molins plens de farina
per altra Maina!

L'Esperit Sant desde el nigul de flames
vos ha guiat! Oh ditxa! Prest venguéreu
amb l'armament de Cristo inviolable

i ungut de crisma.

I haveu entrat, absent, al Tabernacle
del Deu que alegra vostra jovenesa,
i l'orga feia esclats epitalàmics:

hosanna! hosanna!

Hosanna a l'escullit Mestre de pobles,
que du la llum del sol als qui sé pérden,
perque reprenguin cap al cel, que és patria
d'ànimes lliures.

Hossanna al nou ungít de benhaurances,
de cor que vessa de misericordia,

que els homes penedits amb Deu amable
sebonyse reconcilia.

Hossanna al nou ungít de benhaurances,
nou Moisès que els sedetjants abeura,

Melquisedec de Nova Llei que ofrena

l'Hostia infinita

de nostra Redempció transformadora

de pecadors segons Adam indòcil

en fills semblants a la divina Essència...

Oh maravella!

Jo no compren la dignitat excelsa...

tu sou Deu i homo, omnipotent i débil,

i Vos tornau unir al Cap de Cristo

totes les coses...

Per això call... El gran Te Deum vibra...

tot jo som commogut... no sé què passa...;

jo us bes les mans i sent tanta gaubansa

que no hu diríal

Andreu Caimari

LA VENJANÇA I EL PERDO

(PARÁBOLA DE KRUMMACHER)

Veurás que un Rei d'Orient, molt poderós, va trobà un dia a sa seua esposa la Reina tota rabiosa i enfadada, i demandant venjança contra un malfactor que havia despectuat i escarnit, segons deia ella, es seu real poder i autoritat.

I deia:

—Aquest homo vil i poc respectuós vengué a regalar-me un adrèss de pedres fines, i ara m'he trobada en que totes eren falses. Bé sufrirà un bon càstic a dins fosca presó; amb sa seua vida ha de pagà, a la fi, sa mala passada que m'ha feta. Per sa meua vida heu he jurat. Jo't deman, oh Rei mon espòs, que'l condamnis a que sia trocat per animals ferosos.

I digué el Rei:

—Repara, espòsa meua, que s'es mesté no deixar-se arrastrà p'és primé impuls de sa passió; perque qui tenga rabia, mal podrà veure clara sa raó. Qualsevol qui comanda ets altres, també ha de sobre comandar-se a si mateix. ¿Per ventura no es un qui comanda, aquí en el món, imatge i missatge de Deu?

Respon la Reina:

—¡per ventura es mateix Deu, que tú

anomenes, no's mòstra enutjat i enfurit de vegades, en mig d'una tempestat de trons i llamps?

—No, (diu el Rei;) perque fins i tot en ses tempestats òbra p'és nosfro bé. ¡Ai, espòsa estimada! ¡Quantes vegades s'homo pretén judicà i coneixé a Deu, segons se coneix a si mateix!

Amb aquestes paraules, la Reina se irrità més encara, i deia:

—També Deu avorreix i castiga s'homo dolent, i no va posar debades en mans teues sa seu espasa de justicia. Jo't deman solament que es culpable sufresca lo que es té ben merescut. De sa seu mort ja n'he fetes fe crides... i per ell ja no hei ha remei.

Diu el Rei:

—Idò bé, demà mafeix es teus desitxos seràn cumplits.

L'endemà, va arribar s' hora senyalada. Clarins i trompes varen fer-se sobre a tot el poble es sanguinós espectacle; i al punt hei comparagüé la Reina seguida de molta gent palaciana. Es cor li bategava alegrement, de veure satisfets els seus desitjos venjatius perque sa venjaça es un balsam molt bo per aquells còrs vanitosos que'n senten ferits.

El rei d'armes obri la barrera; es pobre condemnat sortí allà en mig tot tremolós, i llavà tornaren a sonar timbals i trompes.

Però, j'mirau quina sorpresa! En lloc d'un lleó d'ulls de foc i ungles ferrenques, compareix un ximple anyell, que sense gens de pò, s'acostà an es condemnat embadalit. Acabaren de sonar timbals i trompes; en lloc d'això, se deixaren sentir els dolços sons de flautes; i es xotet s'ajegué devora es criminal, mirant-lo-se amb dolces uiades.

La Reina mirà es seu espòs, i li sortiren a sa cara els colors, d'einpagada que es-tava.

I llavà li digué el Rei:

—Aquesta mirada teua'm diu, estimada esposa, que he fet lo que havia de fer. Aquell qui t'engana, també enganat ha romanès, i més que tú; i ara tú també tens honor, i no deshonrà. Aquesta vermejó que ses teues galtes coloreja, la trob molt més hermosa que sa púrpura real de que vas vestida; i ella es també per mi sa més cumplida recompensa. Sa teua cara maleixa'm diu ben clà, que he obrat amb això com un digne missatge i com imatge d'Aquell qui tot heu veu i tot heu pot.

Llavà ses trompes i timbals donaren per acabar l'espectacle, i es poble sortí d'allà, i s'espargí eritant.

—¡Visca el Rei! ¡Visca la Reina! —exclamà M. O.

Cuantos artíticos gozarían ya de salud perfecta si hubiesen ensayado para la curación de las arenillas, mal de piedra, reuma, ciática, gota, cólicos nefríticos, neuralgias, etc., un remedio tan seguro y eficaz como la «Piperazina Dr. Grau». Es el mejor disolvente del ácido úrico.

**

Canta, busqueda rossinyolera,
tu que ets parenta del rossinyol,
ara qu'arriba la primavera
cánta y refila de sol a sol.
Si jo sabia les refilades,
si jo tenia ta dolça veu,
desvetllaria les encontrares
tan adormides ¡ay! per son Deu!
Diria als homes: L'alba s'acosta,
mirà qui envia la llum al món.
Diria al vespre: La llum es posta,
mirà aquella que mai se pon.
Mirà l'Esfrellà, la de Maria,
i al que du als braços infant diví,
i mai i vespre, de nit i dia,

Gloria in excelsis cantau ab mi.

JACINTO VERDAGUER.

CONCERT TORRANDELL

Atenif a la invitació que la Junta Directiva del Círcol d'Obrers Catòlics dirigí al nosfro insigne artista D. Antoni Torrandell, donà aquest dilluns passat l'anunci del concert, en el saló-festiv de dita Sociedad.

Hora era ja que el Sr. Torrandell, que avui gosa de justa fama en el món musical del nom del qual està ja solemnemente consagrat a dins París, a dins la Capital i a molts de pobles de Mallorca, demostrarà les seves habilitats aquí, en mig de nous, a la ciutat que ha fengut l'honor de veure-lo nèixer.

Ja era hora que l'antic aforisme «ningú és profeta en la seva pàtria», en lo que d'aplicació pogués tenir al Sr. Torrandell, quedàs reduït al oblit... i això a pesar de ser un aforisme essencialment espanyol i per cert massa corrent.

Així heu comprengut la digna Junta Directiva dels Obrers Catòlics, al invitar, la primera, al gran artista a un concert, assumint d'aquest modo la representació de nostra ciutat, en un tribut d'admiració que prest o farà feria que rendir li, perque era un deute per ella contret. En la història del Círcol, quedrà registrada com a nota brillant i patriòfica aquesta la seva iniciativa. Perque voler tenir oculta una intel·ligència privilegiada, que ja en el món científic o ja en l'artístic hagi arribat a *pujar amunt*, és, per una ciutat que vulgui passar per culta, una obra depriment, negativa. Voler desfilar, amb envejes, escatimacions o personalismes, els llovers de glòria i triomf que fora d'ella hagin merescut fills seus notables, és una ingratisut monstruosa. Es precisa que tota ciutat culta replegi i deixi medrar i creixer totes les manifestacions de vida intel·lectual o artística dels qui lluiten per un ideal, per fer-se un nom ilustre, per donar dies de glòria a la seva pàtria; i això, per no fomentar la decepció, ni matar l'emulació noble i digna.

Inca, encara que farà, ha fet lo que devia. I perdonin nostros lectors aquesta llarga digressió i... anem de plè al Concert de referència.

No intentam, amb aquesta ressenya, fer una crítica concienciosa ni del concert ni del concertista. Mos falta per això la competència necessaria. Solsament, per informació, ressenyarem superficialment les notes més notables del acte de dilluns.

La concurrencia fou satisfactoria. Si se té en compte que els menjars molt exquisits no soien esser assaborits més que per paladars delicats, se comprendrà que no hi hagués un *llenazo*, com vulgarment deim. Ademés, escassetgen bastant els intel·lectuals en música, en nostre poble. Els amateurs del cine son més abundants! ¡Quanta falta de sólida educació i gust artístic! Per això, porem dir que el públic fou numerosos, arribant a ocupar totes les localidades del Teatre. El programa, encara que no de primer orde, no deixava d'esser atraient. Bastava per esser-ho lletgir-hi els noms prestigiosos de Beethoven, Brains, Scarlatti, Weber, Chopin, Torrandell i Liszt...

Omplia la primera part del Programa, els tres temps de la celebrada *Sonata Aurora*, op. 20 de Beethoven, que fou bríosament executada. Ja des de el principi sorprengué al públic el Sr. Torrandell, amb el seu mecanisme maravellós; es cultural com podríem dir. Amb peces de la volada d'aquesta *Sonata*, s'hi pot admirar en ell la facilitat en que, amb curt espai de temps, passa de fortes brillants i virils a sonoritats vagues i dolços; o de pianissimos casi imperceptibles a crescendos, que magestuosament van aixamplant-se com les onades d'un mar embravit. En el *Rondo* va fer alarde de digitació amb els *trinos* que feia amb la mateixa mà que sostenia el cantàbil. Sobre tot, va sobrefermos interessant el temperament musical del gran Beethoven, mestre únic, inimitable, que arribà a aixecar fins un grau jamai sospitat, la facultat d'expressió de la música, ampliant i enriquint portentosamente les seves diverses formes.

Amb aquesta 1ª part, fou aplaudidíssim el concertista. An el públic emperò li esperava major fruició en lo restant del programa.

La segona part començà amb l'elegantsima *danza húngara* de Brahms, una de les peces que foren més aplaudides, seguint després l'*Invitació al Vals* de Weber i una sonata de N'Scarlatti.

Hi amb això arribà el concertista al admirable Chopin, al poeta del piano com molts l'anomenen. *L'Estudi* agrada molt, però més la *Polonesa 6*, sobre tot en el célebre pasatge d'octaves. Creim no's pot conseguir ja una interpretació més acabada d'aquest poeta polac, el més genuí dels cantors de Polònia, autor eminentement subjectiu, que ha imprimit a totes les seves produccions un mafeix esperit, l'esperit de patria. Amb els sons per ell creats, va fer rebrostar en la seva terra el crit a la llibertat i a l'abolició de les cadenes de la esclavitud.... Tant persistents foren els aplausos amb que va ser acollida dita *Polonesa*, que de seguir uns quants segons més, se veia obligat el Sr. Torrandell a repetir-la. I amb ella acabà la segona part.

blos, D. Bernardo Amer, liberal, y D. Jerónimo Pou, reformista.

El partido reformista no tiene arraigo, en las Baleares, y, sin embargo se le ha adjudicado un acta de Senador. Consecuencia, no sólo del pacto electoral liberal-reformista que el Sr. Conde de Romanones anunció se había roto, sino también de ser el agraciado, tío de un yerno del Sr. Rosselló, Jefe máximo de los liberales baleares.

Por falta de lugar, dejamos para el próximo número lo relativo á la estructura del Senado y otros ecos políticos, pero no queremos aplazar la publicación de algunos de los conceptos expuestos por el gran orador Sr. Vasquez Mella, en su último discurso de Oviedo:

«Habló del regionalismo como unidad nacional, y dijo que «con éste se constituirá un programa mínimo, que será el ideal que anime la unión de las derechas, sancionada desde ahora».

«Esta unión será sancionada más solemnemente en Covadonga, en Septiembre próximo, en un acto al que asistirán el Sr. Maura y otras personalidades».

«Allí—agregó—se acordará el programa regionalista definitivo, que será lanzado al resto de España. Así, en Covadonga se iniciará por segunda vez la reconquista de España».

Inca 28 Abril 1916. SENEN M. P. S.

Cronico d'Inca

Dia 23—A les nou i mitja surt de la Parroquia, amb mig d'aixordadors frons d'escopeta, la tradicional processó de Jesús resucitat. Hi assistí el Clero, l'Ajuntament i molt de poble.

Dia 24—A les nou i mitja i amb processó, el Clero, l'Ajuntament i el poble anaren a ses monges fancies a on una vegada que hi foren comensà l'Ofici. Lo Coramé va fer son darrer sermó, anomenat del remell, sermó que va agradar ben molí a l'auditori.

Els exploradars després d'anar a missa fan una eixida cap a Binisalem a on les hostajaren a casa dels Exploradors binesalamers, sos amics. A les sis i mitja, ben cansats i molt agraïts dels binesalamers tornaren a la nostra Ciutat.

Prop de les nou de sa nit tingüé lloc en el Circol d'Obrers Catòlics, el per molt de temps desitjat Concert que nos donà lo notable concertista inquerido D. Toni Torrandell. Hi assistí lo millor d'Inca.

No vos podré dir la tècnica de les composicions que està part damunt ses meves forces. Però vos diré que En Torrandell, amb gesta mágica desvel-là el món d'encantament que enclou l'Art sublimat de perfeccions que fins-i-tot els llecs en música vibraren en tot el cicle d'emocions pures fins esclarar d'angoixa amb Sant Francesc de Paula damunt les aigues tempestuosas i donar gracies amb ell sobre la platja amb un alè trencat de cansament i d'agraïment.

Moltíssimes de personnes anaren a saludà i felicità el Concertista.

Dia 25—D. Francesc Garau canta misa nova. A les 10, poc sà poc llà, enmig de

sos pares i tios i seguit d'agradosa comitiva, per un camí de marta aponcellada i nupcial se'n entra a l'Esglesia. L'orga cuida a esclarar d'emoció. El novell prevere es assistit dels seus dos Tios canonges, M. I. Srs D. Mateu Garau, Penitencier, i D. Nadal, Doctoral de la Santa Esglesia Catedral Basílica, i de D. Miquel Llinàs, Econòm d'Inca, de Diaca, i de Mossen Suau, Rector de Banyalbufar, de subdiaca.

Cantà excelsament la grandesa i dignitat del Sacerdoti el M. I. Seriyor D. Joan Quetglas, Prefecte de Sagrada Liturgia. Va estar molt amunt. La Capella musical d'Inca se'n desfè de lo més be: cantà la *Missa Pontificalis*, d'En Perosi, i un Motet de N'Eslava, i les peces de gregoriana de tal manera plena i ajustada que tot-hom se'n feia llengos. Endavant ses aixes! L'aplega-mans va esser llargarut i emocionant. El *Te Deum* d'En Tortell escarrufant.

Hi assistiren les Autoridats civils i militars.

Després d'enllistit l'ofici pugen als molins an el refresc abundós. Després fan un dinar d'aquells més bufarells. Sabem que damunt sa mota d'es molí l'aplec musical s'esplaià a les totes cantant cançons de nostra terra. Beníssim!

Tot lo sant capvespre pujà gent a veure els preciosos presents que li feren, que n'hi havia molts i bons.

Enhorabona al novell prevere, a sos pares, germans i tios i que el vostre ministeri sia ple de fruits de santetat i salvació de moltes d'ànimes. Amèn.

Dia 26—Molta de gent seguint la costum dels altres anys va an el Camp a fer el pa-amb-caritat.

Dia 28—Una dotzena de valents i aixeris Exploradors sollerics han vengut a visitar sos companys d'Inca. Han vengut des de Sóller a Inca p'és Barranc, Cúber, Lluch, Massanella i Mancor i continuaran l'excursió fins diumenge.

El novell Cronista.

VARIÉS

Per la festa del Pa-amb-caritat que demà es celebra a Santa Magdalena hei ha gran animació i es d'esperar que si'l temps heu permet, serà una festa ben agradable.

MERCAT D'INCA

Preus que retgiren a nostre mercat		
Bessó	a 80'00	el quintà
Blat	a 23'00	la cortera
Xexa	a 24'00	id.
Sivada	a 11'00	id.
Id. forastera	a 11'00	id.
Ordi	a 12'50	id.
id. foraster	a 12'25	id.
Faves pera cuinar	a 26'00	id.
id. ordinarias	a 24'50	id.
id. per bestia	a 24'00	id.
Blat de les Indies	a 23'00	id.
Fasols	a 37'00	id.
Monjetes de confit	a 46'00	id.
Id. B'anques	a 45'00	id.
Siurons	a 28'00	id.
Garroves	a 00'00	id.

funcions Religioses

A Sant Domingo, festividat de la Mare de Déu del Roser.

Dia 6, entrada de fosca, solemnes Completas.

Dia 7, a les set del matí, Missa de Comunió General, amb plàctica pel celebrant.

A les 9 i mitja, Tercia cantada, i enseguida Ofici major amb sermó per Mossèn Miquel Pomar, que anguany mos ha fet els sermons coramals.

A les 3 del capvespre Vespres i processó per la vila, i de retornada, plàctica pel mateix Orador del matí, acabant-se en l'estació i bendició del Santíssim per aguanyar l'indulgència plenari els confrares del Roser.

An aquesta mateixa Iglesia, la devoció del mes de les flors, se farà a les 7 del matí durant una missa tot el mes.

SASTRERIA

MANUEL PLAZA

VISTE BIEN Y BARATO

VERIFICA LAS PRUEBAS A LA HORA DE HACER EL ENCARGO

BONITA COLECCION DE

GÉNEROS PARA TRAJE Y ABRIGOS

Se líquidan calcetines,

corbatas, tirantes ligas.

Calle CADENA esquina a Plaza Sta. EULALIA

(ANTIGUA CONFITERIA ROSELLÓ) PALMA.